

**Handläggare**  
Daniel Forsman  
Telefon: 08-508 31 111**Till**  
Kulturnämnden  
2019-12-10

## **Uppsägning av hyresavtal för Hjorthagens bibliotek, Artemisgatan 30A, samt etablering av bibliotek i Norra Djurgårdsstaden**

### **Förslag till beslut**

Kulturförvaltningen föreslår att Kulturnämnden beslutar:

1. Att uppdra åt kulturförvaltningen att säga upp gällande hyresavtal med löptid till och med 2020-09-30 avseende av Stockholmshem förhyrd lokal på Artemisgatan 30A.
2. Att uppdra åt kulturförvaltningen att förhyra ny lokal i stadsutvecklingsområdet Norra Djurgårdsstaden. Detta skall ske snarast möjligt efter att lämplig lokal har identifierats.
3. Att förklara besluten omedelbart justerade

Robert Olsson  
KulturdirektörDaniel Forsman  
Stadsbibliotekarie

### **Sammanfattning**

Förvaltningen föreslår i detta tjänsteutlåtande att den av Stockholmshem förhyrda lokalen på Artemisgatan 30A sägs upp och att den där belägna biblioteksverksamheten avvecklas till hyreskontraktets utgång 2020-09-30.

Detta mot bakgrund av att lokalerna enligt brandskyddsutlåtande inte lever upp till krav på frångänglighet, tillgänglighet och brandskydd. De åtgärder som behöver göras för att lokalen ska leva upp till kraven bedöms som ej genomförbara.

De säkerhetsåtgärder som behöver vidtas gällande Hjorthagens biblioteks bristfälliga lokaler bedöms svåra att genomföra och mycket kostnadsdrivande i relation till den verksamhet som idag

bedrivs. Kulturförvaltningen föreslås istället etablera biblioteksverksamhet i Norra Djurgårdsstaden.

I ekonomiska termer innebär en stängning av Hjorthagens bibliotek en kostnadsreduktion för befintlig lokal till drygt 115 tkr/år. Uppskattad lokalkostnad för en ersättningslokal i Norra Djurgårdsstaden uppgår till ca 350 tkr/år. Flyttkostnad till Norra Djurgårdsstaden beräknas till ca.500 tkr och behovet av investeringar för lås, larm, inredning etc. uppskattas till ca 1,5–1,7 mkr. Förvaltningen avser att ansöka om medel från kommunstyrelsens ekonomiutskott för flytt av Hjorthagens bibliotek till Norra Djurgårdsstaden.

### **Underlag för beslut**

Det huvudsakliga underlaget för det förslag som här presenteras utgörs av brandskyddsutlåtande utfört av Ingesco säkerhetskonsult AB på uppdrag av kulturförvaltningen.

## **UTLÅTANDE**

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom Stockholms stadsbibliotek i samarbete med kulturförvaltningens lokalenhet.

### **Förvaltningens förslag**

Stockholm stads biblioteksplan ”Här är världen större: Biblioteksplan för Stockholms bibliotek 2016-2020” fastslår att lokala bibliotek ska fungera som ett nav för språk, litteratur och kunskap i sitt närområde – som ett tryggt vardagsrum. Biblioteken ska även kunna profilera sig ihop med de boende i området. För att klara detta ska bibliotekslokalerna vara moderna, fräscha och funktionella.

Biblioteket ska även enligt biblioteksplanen finnas väl tillgängligt för människor med funktionsvariationer. Det innebär att alla besökare, oavsett läsförmåga, läsförståelse eller andra förutsättningar, ska ha god tillgång till bibliotekets verksamhet och delta i att utforma den.

Hjorthagens bibliotek ligger på Artemisgatan 30A och öppnade redan 1957. Hjorthagen har Stockholms stadsbiblioteks minsta bibliotek på 95 kvm, av dessa är ca 85 kvm öppna för publik

verksamhet. Samtidigt ligger biblioteket i en av de stadsdelar som de närmsta tio åren kommer att ha byggt flest nya bostäder. Totalt planeras 12 000 nya bostäder och 35 000 arbetsplatser i området.

Lokalen på Artemisgatan 30A ligger på plan 1, en halv trappa upp från markplan med en trappa med betydande lutning (160 cm ovan marknivå). Hjorthagens bibliotek är inte tillgängligt för personer med nedsatt rörelseförmåga vilket regleras i Boverkets byggregler. Hjorthagens bibliotek saknar två utrymningsvägar vilket med dagens bestämmelser är ett krav då lokalen inte ligger i markplan. Lokalen klarar heller inte gångavståndskravet på 15 meter från sämst belägna plats som gäller vid en enda utrymningsväg.

I arbetet inom förvaltningen gällande tryggare bibliotekslokaler har Hjorthagens biblioteks bristfälliga lokaler intensifierat processen att se över och föreslå nya sätt att prioritera resurser i området. Bedömningen i brandskyddsutlåtandet som är daterat 190409 är att lokalen är olämplig för aktuell verksamhet på grund av att den inte är tillgänglig för alla, att det bara finns en utrymningsväg samt att brandvarningssystemet är bristfälligt. Att åtgärda detta bedöms som ej genomförbart då den ramp som behöver byggas för att öka tillgängligheten i lokalen helt enkelt inte får plats på ytan utanför lokalen. Det bedöms heller inte som möjligt att bygga en till utrymningsväg från lokalen. Brandvarningssystem bedöms som möjligt att åtgärda men faller då ovanstående punkter inte kan uppfyllas.

### Begränsad verksamhet i dagens bibliotekslokal i Hjorthagen

Besökstalen på Hjorthagens bibliotek är låga om än jämna. Fram till 2013 ligger besökstalet per år mellan 5000 och 10000 med en avvikelse 2010 då besökstalet är 11 782. Från 2014-2017 har besökstalen ökat till ca 11 500/år sannolikt på grund av utbyggnaden av Norra Djurgårdsstaden.

Hjorthagens bibliotek har idag under terminerna öppet 4 dagar i veckan och helt stängt under sommarperioden. Utifrån verksamhet så har biblioteket lägst besök samt utlån av stadens samtliga bibliotek, såväl totalt som per öppettimme.

Som skäl till att fortsätta ha biblioteket i Hjorthagen öppet skulle kunna anföras att de relativt låga besökstalen orsakas av dåliga öppettider men Hjorthagens biblioteks-öppettimmar ligger på

samma nivåer som biblioteken i både Örby bibliotek och Stora Essingen samt Telefonplan, där samtliga andra bibliotek har betydligt högre verksamhetsnyckeltal. Telefonplan har dock installerat meröppet vilket ökat tillgängligheten, så var även planerat för Hjorthagen men på grund av bristfälliga lokaler säkerhetsmässigt har detta inte varit möjligt.

Under 2018 hade biblioteket 10 979 besök och det gjordes under året 11 392 utlån. Av dessa var 56 % utlån av barnmedia och 44 % utlån av vuxenmedia. Antalet besök per öppetimme var under föregående år 10 besök. Under året rapporterade verksamheten sju programaktiviteter varav sex riktade till vuxna och ett till barn med sammanlagt 61 besökare.

Utlåningstalen följer samma kurva som besöken med en toppnotering 2017 på 12 477 lån. 2018 lånades det 11 392 medier på Hjorthagens bibliotek.

Den totalt förhyrda ytan uppgår till 95 kvm. Hyreskostnaden för fastigheten uppgår till 111 887 kr/år vilket motsvarar 1 178 kr/kvm.

Lokalkostnaden per utfört lån inom nuvarande verksamhet beräknas till 116 kr och lokalkostnaden per besök till 24 kr.

Enligt förvaltningens uppfattning är det inte aktuellt att renovera med relativt kostsamma investeringar för ett litet bibliotek som endast i begränsad omfattning når ut till stockholmare i området.

För att tillmötesgå den efterfrågan av ett bibliotek som finns i området skall kulturförvaltningen identifiera en lämplig lokal för kulturverksamheten i närliggande Norra Djurgårdsstaden. I denna lokal bör det vara möjligt att erbjuda meröppet. Sonderande diskussioner med fastighetsägare i området har påbörjats och en tänkbar lokal har identifierats vid området huvudstråk, Bobergsgatan, med en lokal om 140 kvm i markplan. Förvaltningen har initierat förhandling om villkor för förhyrning av denna lokal vilket medger tillgång från 1 mars 2020. Bedömning av förvaltningens lokalenhet medger då ett öppnande för verksamhet under sommaren 2020. Flytt av bestånd från Hjorthagen kan ske under ordinarie sommarstängning.

För boende i Norra Djurgårdsstaden är detta läge bättre än bibliotekets nuvarande placering. Lokalen är därtill fullt möjlig att anpassa för meröppen verksamhet om hyresvärden så medger.

## **Tidplan**

Tidplanen är helt kopplad till att nuvarande hyreskontrakt med Stockholms hem sägs upp senast 2019-12-31. Uppsägningstiden är 9 månader. Kulturförvaltningen har idag en dialog med fastighetsägare i Norra Djurgårdsstaden och har identifierat en möjlig lokal för etablering. Den initiala förhandlingen om förhyrning medger tillgång från 1 mars 2020. Bedömning av förvaltningens lokalenhet medger då ett öppnande för verksamhet under sommaren 2020. Flytt av bestånd från Hjorthagen kan ske under ordinarie sommarstängning.

## **Ekonomiska förutsättningar**

Evakueringskostnaderna har beräknats till 500 tkr för lokalen på Artemisgatan 30A, där delar av nuvarande inredning bedöms kunna tillvaratas i andra delar av avdelningen. Behovet av investeringar för lås, larm, inredning etc. uppskattas till ca 1,5–1,7 mkr. Förvaltningen avser att ansöka om medel från Kommunstyrelsens ekonomiutskott för flytt av Hjorthagens bibliotek. Kostnaden för befintlig lokal uppgår till drygt 115 tkr/år medan kostnaden för den nu studerade lokalen uppgår till ca 350 tkr/år vilket anger en indikation på hyresnivå för den typen av lokal och storlek i området.

## **Jämställdhetsanalys**

Ärendet bedöms inte innebära andra konsekvenser på jämställdhetsområdet än vad som generellt gäller för biblioteksverksamhet – kvinnor lånar mer än män, medan män i högre grad besöker bibliotek i andra ärenden som att läsa tidskrifter eller använda publika datorer.

## **Barnkonsekvensanalys**

För att kunna beskriva vad som är Stockholms stadsbiblioteks möjligheter att verka för en bra biblioteksverksamhet för barnen i Hjorthagen, behöver först utredas vad som är barnets bästa. Med begreppet möjlighet avses här avdelningens möjligheter i förhållande till tillgängliga resurser. Barn och unga behöver få leka med och umgås med andra barn, ha tillgång till böcker och få stöd i att utveckla olika färdigheter och fritidsintressen. Här spelar biblioteket en viktig roll.

Principen om barnets bästa kallas för barnkonventionens portalparagraf. Den innebär att barnets bästa alltid ska beaktas vid alla beslut och åtgärder som påverkar barn. Som alla bibliotekets verksamheter så besöks Hjorthagens bibliotek av barn och unga.

Antalet barn som besöker Hjorthagen har dock minskat. Verksamheten rapporterar för 2018 att detta beror på att Hjorthagsskolans egna skolbibliotek nu är igång, och antalet skolbesök och lån har därmed minskat väsentligt. Med det sagt besöker fortfarande barn, barnverksamhet och familjer Hjorthagens bibliotek. Biblioteket får regelbundet besök av områdets åtta förskolor där de flesta har sina lånekort på biblioteket, några har även en stående tid för veckobesök. På så sätt kommer barn att påverkas av förslaget att omlokalisera Hjorthagens bibliotek. Sammanvägt bedömer dock förvaltningen att en lokalisering till Norra Djurgårdstaden ger möjlighet att utveckla barnverksamheten och att nå fler barn.

För att begränsa konsekvenser för barn och unga i området inför omlokalisering bör Stockholms stadsbibliotek säkerställa att skolor, familjer och fritidsaktörer får information kring andra tillgängliga bibliotek i närheten där barn kan ta del av Stockholms stadsbiblioteks erbjudande samt information om etableringen av ett nytt bibliotek i Norra Djurgårdstaden.